

Szerkesztési iroda:

ari-utca, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmintetlen levelek csak ismert
közvetítő fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Réthy Lipót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előfizetési pénzek és
kiadása körüli panaszok bérmintve
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3,50.

Hirdetmények díja:

6 hasábos petítor egyszeri hirdetésnél 6 kr. s minden következőknél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr
Nyilt-tér sora 15 kr.

Előfizetési felhívás

az

„ALFÖLD”

című politikai napilap

Július—december félévi folyamára.

Előfizetési feltételek:

Helyben: Vidékre:
8 óra 3 ft 3 óra . . 3 ft 50 kr.
6 óra 6 „ 6 óra . . 7 „ — „

Az előfizetési pénzeket Bettelheim-testvérek könyvkereskedése, vagy az „Alföld” kiadó hivatalába még e hó végeig kérjük beküldeni, hogy a lapküldése akadályt ne szenvedjen.

Arad, 1870. jun. 15.

A kiadó hivatal.

Arad, július 1 én.

(*) Már jó ideje, hogy a lajtántul történő dolgokkal e helyen tüzetesebben nem foglalkoztunk.

Már csak ezért is, és minthogy az, ami ott a politika felszínére kerül, saját hazánk ügyei után legelső sorban érdekel bennünket: nem halaszthatjuk továbbra, áttekintést adnunk azon fejleményekről, melyeket ott a megindult tartománygyűlési választások nyomtak előtérbe.

A tartománygyűlési választások tudvalevőleg Alsó-Ausztriában kezdettek meg, s az ott elért eredmény, amennyiben azok a szabadelvű párt fényes győzelmével végződtek, szerencsés auspicium volt tekinthető.

A választások azonban egészen más-ként esnek ki, mint remélni szerettük. A többi tartományokban ugyanis, csakis a városokat véve ki, az ultramontan-párt nagy befolyással bír, s sikerült is, a választási mozgalmak alatt tett nagy erőfeszítéssel, s a minden zsílipén árt megeresztett üzemek segítségével elérniük azt, hogy jelöltjeik csakugyan nagyon sok helyt megválasztassanak.

E körülménynek igen fontos kihatása leend a parlament működésére. Most már ugyanis főirányban, nem a kiegyezés létrehozása körül felmerülő politikai differenciák, hanem az ultramontanok és az ezekkel egy uton haladó feudál-párt reactionarius tendenciái nyomulandnak majd előtérbe,

Arra gondolniok is alig lehetend a szabadelvűeknek, hogy a liberalis reformkéréseket a megoldáshoz közelebb fogják vihetni; nevezetesen, amit annyira szeretnének elérni, hogy t. i. a condonatum, egészen megszűntettség, nehezen fog megtörténni, sőt a már azon eddig ki-vitt változtatások fenntartása is nagy erőfeszítésbe kerülend.

Az ultramontan-párt nem fog ugyan directe ellenzékelt képezni az alkotmány ellen, de természetesen a kormányt támogatását csakis oly concessiók árán fogja felajánlani, melyek után az alkotmányt szabadelvű irányban viendő tovább fejlesztése lehetlenné válik.

Az ultramontanokkal szemben áll a szabadelvűek pártja, mely magába öleli a lelpett és a mostani kormány hivat, természetesen eltekintve azon határvonalától, mely az államjogi kérdésekben őket két táborba osztja.

A háttért a nemzeti pártok foglalják el, melyek előtt tökéletesen a nemzeti érdekek érvényre emelése áll; melyek tehát, tekintet nélkül a liberalismusra, aszerint fognak az ultramontanok vagy a szabadelvűek táborába sorakozni, amint tendenciáikat itt vagy ott jobban hiszik célhoz juttathatni.

Es épen ez a legfontosabb körülmény, mely halaszthatlanul szükségessé tenné,

hogy a szabadelvű párt minél erősebb phalanxá tömörüljön.

A lelpett miniszterium hivi, Potocki eddig vitt magatartásából meggyőződhetének eléggé arról, hogy ő a kiegyezési-művet nem akarja a deczemberi alkotmány romjain felépíteni, sőt inkább egész határozottsággal épen ezt veszi alapul, — így tehát a szétválasztottság cardinális pontja elveszti nagyrészt jelentőségét.

Itt volna már valóban ideje annak, hogy az államfenntartás hazafias célja előtt, a politikuskok egoistikus zamatu szereplése mindegyikbe szorúljon, s hogy azok, kik a német elem és szabadelvűség érdekeit fenntartani érzik magukat hivatottnak Ausztriában, ne többé egymás ellen, hanem egymás mellett küzdjenek.

Utoljára is a centralista politikának a halálódását a politikai fejlemények már megadták, s az államjogi bonyodalmak, — ha a kiegyezési program egész határozottsággal nem acceptáltatik mindazon elemek részéről, melyek az alkotmányt alapjaiból kiforgatni nem akarják, — amint a legújabb fejlemények mutatják, nagyon veszélyes mérveket ölthetnek, miután nemcsak a nemzetségeknek a kiegyezést mereven visszautasító, hanem a reactionariusoknak a modern alakulatokat szétromtással fenyegető politikája is, két oldalról fogja megtámadni, azon különben sem igen erős kötelékeket, melyek a Lajtántul tartományait, miután ezek érdekei egészen heterogen utakon tévedeznek, ugys csak lazán képesek egybefűzni.

Sajnálatos körülmény az, hogy Potocki legjobb akaratu törekvéseinek sem sikerült még mindig csonka miniszteriumát kiegészíteni. Azon bécsi hírek, melyek a napokban, mint bizonyosat állították, hogy a hivatalos lap az új miniszterek kinevezését egy-két nap múlva hozni fogja, mindeddig, bár már több is elmúlt, mint az az egy-két nap, nem valósultak meg...

Egyébiránt mégis igen valószínű, hogy ha már egyéb nem is, az alkotmány ellen zúduló veszély válságos pillanatai meg fogják hozni az Ausztria consolidációjára egyedül hivatott kiegyezési- és szabadelvű politikának azon szerencsés fusióját, mely mentő eszköz leend a nagyon is megindult államjogi bonyodalmak árjából. Ha tehát egyéb nincs hátra, várjunk és reméljünk, hogy a helyes politikai irány előbb-utóbb, leküzdve az utjába halommal torzysuló nehézségeket, érvényre fog juthatni.

Bécs, jun. 30.

(b.) A cseh nemzeti párt a közelebbi pótválasztások alkalmával egy felhívást bocsátott a választókhoz, mely következőleg hangzik:

Csahéki Nemzetünk fogadta a declarációt, mint politikai meggyőződésének igaz kifejezését. Ezen ki van mo dva, hogy hazánk egyetértés és békéjét csak az biztosítja, hogy ha a két nemzet egyen jogusa becsületesen keresztül vitetik ugy alkotmányos, mint törvény-szolgáltatási viszonyokban; hogy csak historiallag jogosult, s az idő haladásával összekötött önállósága hasáknak képes az egész politikai nemzetnek szabadságot biztosítani, — minden erőszakoskodási kísérlettel szemben, bárhonnan jöjjön is; s csak az biztosítja a jólétet, mely mások által nem zsákmányolható ki.

A csah korona autonómiaja, összekötve az idő haladásával az a zászló mely alatt küzdeni fogunk, s melyet diadalra kell jutatnunk.

Csak az, aki el van határozva, hogy ezen zászló alatt harcoljon, részesülhet azon szerencsében, hogy a közeledő választások alkalmával általunk képviselővé választassék.

Csak valódi csehkitartás által fogjuk legyőzni azon akadályokat, melyekkel mindig találkozunk. Csak a kiadalmaskodni való együtteség által fogunk diadalra jutni; azért szét ne osszuk, s meg ne adjuk magunkat!

Aláírva: Palacky, Rieger, Brauner, Gregr, Klaudiv, Prachensky, Skrejchowsky, Sladkowsky, Skarda, Zeithammer, Zeleny.

A „N. M. litár Ztg.” előgedetlenségét fejezi ki azon hanyagság és közönyösség felett, melylyel Lajtántul a honvédség ügyei vezetettek.

A sajtó nem egyszer utalt azon veszélyre, mely a honvédségi intézménynek a Lajtántul való elhanyagolásból közösen származhatik. Aggodalom teljes ez egyrészt, mert gyengíti a monarchia védőpotát, midőn nem tétetik elég a törvény rendelőtének, mely szerint a rendes hadseregnek Ausztriában is a honvédségi intézményre kell támaszkodnia. Ez a közöny csak azt tanúsítja, hogy Ausztriában nem bírnak heyes érzékkel a honvédség institutiója iránt, perorálnak a hadügyi budget nagy és súlyos voltáról, lesszállításának szükségeségéről, — a rendes állandó hadsereg veszélyességéről stb. s még is eldobják maguktól azt az eszközt, mely a bajok orvoslátát és megoldát képezi, a honvédelmi rendszer kifejlesztését, mely előbb-utóbb devalválói fogja a roppant állandó hadseregek becstét s jelentőségét, s mely mind politikai, mind pénzügyi és nemzetgazdasági szempontokból olcsóbb is, jobb is.

„Malomlati politikuskaink — ugymond a „N. M. Ztg.” — annak indokát, hogy Magyarországon a honvédség szervezése azomban Ausztriával jóval előhaladottabb — abban találják, hogy Magyarország külön cselekedat követ. De a kétféle honvédség szervezésében nem rejlik más cél, mint az osztrák magyar monarchia véderejét fokozni. E tekintetben Magyarország már megoldotta a maga feladatát. Ausztria azonban jóval hátrább áll még. A jövőd honvédelmi miniszternek tehát az lesz hivatása, hogy az elmulasztottat pótolja.”

Karlovit, jun. 30.

A congressus tegnapi ülésében először olvastatt a bizottság tervezete a lekipásztorkodó papáság dotálására vonatkozólag. A Maschirevics patriarch hagyományának eladására vonatkozó jelentés tárgyalásánál egy bizottság küldetett ki az ügy bővebb megvizsgálása végett.

A mai ülésben beterjesztett a nemzeti alap igazgatóságának dolozata a püspökök dotációját illetőleg. Egy 9 tagból álló bizottság küldetett ki a nemzeti alap jelenlegi állásának kiaphatolása végett.

Zágráb, június 30. Mihajlovics miatt zágrábi érsek lett kinevezése Brlic képviselő beadta előre hirdett interpellációját az országgyűlés mai ülésén. A közoktatási osztályfőnök felett az interpellációra; de Brlic nem nyugodott meg a válaszbán.

Az orosz-szláv bizottságok működése.

A hirhelt moszkvai panszláv igazgató Pogodin az orosz szláv-komité működéséről egy rövid jelentést tett közzé, melyből kiderül, hogy ezen bizottságok főfigyelme kiválólag az osztrák-magyar monarchiára terjed ki.

E czélból — jelentik a „National Ztg.”-nak — már régebbi idő óta Bécsben és Prágában két főmühelylyel bír a panszláv propaganda, melyekből nevezett állam összes szláv népségei folyton igazgattanak. Bécsben e működést Rajewski orosz követtségi lelkész vezényli, kit e törekvésében egy 200 tagból álló ugynevezett szláv bizottság támogat. Mindazon segélyezések, melyekben a horvátok, rutének s más kisebb szláv törzsek panszláv érdekekben az orosz-szláv bizottságoktól részesülnek, Rajewski lelkész által közvetítenek. E program elén a csehok közt egy Popoff nevű orosz áll, ki Prágában lakik. Ez a moszkvai szláv komitének, melynek levelező tagja, rendes jelentéseket küld be működéséről, melyek egy idő óta igen kedvezően hangzanak. Az orosz szláv bizottságok elhatározták legközelebb Prágában két orosz templomot építtetni.

Pogodin jelentése azon biztositással végződik, hogy a szláv ügy Ausztriában igen rövidre detes haladást tesz, s hogy az ottani szlávok csak egy Cavour vagy Karageorgievits re várnak, hogy tetteleg cselekedjék valósításához fogjanak.

Országgyűlési tudósítás.

Pest, június 30.

(P-y) Megkezdett tehát ma a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása. A tanácskozás — a szélsőbal néhány felkiáltását leszámítva, — teljes higgadtsággal folyt, de nem is szölkak most még mások, mint épen csak az indítványozók. Mielőtt azonban ezekre is rákerült volna a sor, előbb kérvények nyújtattak be, azután pedig interpellációk intézettek az egyes miniszterekhez, vagy helyettük egy más miniszter, a felmerült kérdésekre azonnal meg is felelek.

Igy Csánády Sándor interpellációt intézett az ő felsége személye körüli miniszterhez az iránt, vajjon való-e, hogy ő felége Beust grófnak megengedte, hogy családí cimerébe Magyarország czimere is belevegye? S ha ez való: a miniszter beleegyezésével adatott-e az engedély, s mivel igazolhatja a miniszter azon eljárását, hogy magyar polgári joggal nem bíró egyén hatalmatotot fel az ország czimerének viselésére? Ha pedig a miniszter tudta s beleegyezése nélkül történt az egész: mit szándékozik tenni a kormány az ország jogai m ltóságának megóvására?

S o m o s s y Ignác az a kereskedelmi és pénzügyminiszterektől kérdi: mikor szándékoznak miniszterekké történni kinevezetésük következtében képviselői állásukról lemondani, s magukat újból megválasztatni?

Gróf Andrássy Gyula miniszterelnök Csanády S. interpellációjára feleli, mikép az nem Magyarország czimere, minek felvétele Beust grófnak megengedtetett, hanem a magyar czimernek csak némely jelvénye, s ezért a kormány semmi kifogást nem tett, s tenni nem is fog, még pedig annyival is inkább nem, minthogy a kérdésnek közjogi oldalát el nem ismerheti. (Helyeslés a jobboldalon.)

Csánády Sándor kemény hangon viszonozza: „Öntől nem fogadom el a választ, mert az interpellációt nem önökhöz, hanem a felség személye körül levő miniszterhez intéztem.” — A ház azonban a választ (a balközép és jobboldal homajárulátával) tudomásul vette.

Szláv József kereskedelmi miniszter felel Somossy I. kérdésére, s mondja, mikép igenis emlékszik jól azon discusióra, melynek eredménye lett, hogy elhatározottat, hogy azon képviselők, kik kormányhivatalra nevezetnek ki, mondanak le képviselői állásukról, vagyis hogy vessek magukat alá új választásnak. Szóló azonban e részben nem érezte és nem érzí magát kötelezve, minthogy miniszterré történni kinevezetése előtt is már államhivatalban volt, mert hiszen az államtitkárságot viselte a belügyminiszteriumban; qualificationja tehát mostani újabb kinevezése ála nem változott. E nézetében egyébiránt több képviselőtárs, sőt választói is megerősítették, kik mind az újabb választás megtartását feleslegesnek tartják. (Helyeslés a jobboldalon.)

S o m o s s y Ignác, m n hogy nemcsak a saját maga, de több más képviselőtárs nevében is tette az interpellációt, a kapott válaszbán megnyugvását nem jelentheti ki. A ház azonban a miniszteri választ tudomásul veszi.

M a j o r o s István főlemliti, mikép Zenta város már jó ideje, hogy folyamodott távirda általi összeköttetésért, s a csd a Horgos és Ó Bocs közötti távirda kiépítésére ki is hirdettetett, sőt szerződés is kötettet, hogy a nevezett távirдавonal f. évi május hó végeig ki legyen építve; a távirдавonal azonban kiépítve még mindig nincs, miért is te át kérdi a kereskedelmi minisztertől: miért maradt el az említett távirдавonal kiépítése?

Máadik kérdése pedig, hogy miután az ország közhatóságai és köztisztviselői a postán kapott hivatalos leveleikért nem tartoznak fizetni, miért fizetnek a képviselők levélvitel-díjt, midőn választóiktól levelet kapnak? Így fizetett szóló épen ma is 20 krajczárt (névete) egy levélért, mely választóitól érkezett hozzá.

Szláv József kereskedelmi miniszter feleli, hogy az első kérdésre névbe informáltatni fogja magát; a másodikra pedig mondja, hogy sem törvény, sem szokás nem rendel a képviselők levéldíj-mentességét.

M a j o r o s István viszont válaszolja, mikép az első kérdésre kapott válaszbán megnyugszik, de a másodikra névbe névete az, hogy a képviselőknak mentességgel kellene bírnok a postai díjak fizetése alól.

P a t a y István figyelmezteti a házat, mikép a kérvényi bizottságnak maghagyott ugyan, hogy előztesen tegyen jelentést azon kérvényekről, melyek a törvényhatóságok rendezésére vonatkoznak; a kérvényi bizottság azonban a maghagyást nem teljesítette, ami bizony sehogysom fog a képviselőház tekintélyének emelésére szolgálai.

Ü r m é n y i Miksa, ki e felszólalást a kérvényi bizottság ellen emelt vád gyanánt tekint, megjegyzi, mikép a nevezett bizottság magrovást nem érdemel meg, minthogy előadóját már ezeltött néhány héttel bizta meg az iránt, hogy adja elő a bizottság véleményes-jelentését a ház előtt; a ház azonban nem talált időt a kérvények előintézésére. K r i tehát a mulasztást a kérvényi bizottságnak fel nem róni, hanem a ház elfoglaltatásának tulajdonítani.

Ezután Andrássy Gyula gróf miniszterelnök ányujtotta az ő felsége által szentesített törvényt a lánchíd megvalásáról, mely felolvasás által azonnal ki is kihirdettetett.

Ekkor még megzavartatott véglegesen a csahavárhelyi vasutvonalrész megnyitásáról szóló novelláris törvényjavaslat, s ezután áttért a ház a napirendre, vagyis a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalására.

A központi bizottság jelentése felolvasottnak vétetvén, P e r c z e l Béla előadó pedig röviden indokolván a központi bizottság eljárását, első szónok gyanánt T i s z a Kálmán szölkot fel.

T i s z a Kálmán nem véli már felvehetőnek határozati javaslatának azon részét, hogy a jelen tárgyalás elnapoltassék, de szükségesnek véli annak azon részét elmondani és megvilágítani, mely a szabadság szellemének elnyomása ellen irányul.

Helytelennek találja, hogy a törvényhatóságok kebebebe kiváltásgolt osztályok ékeltetnek, annak nem kereszheti egyébben indokát, mint

hogy a kormány akar olyan elemet is felvenni, melyek Bácsból ösztöndíjak a parancsot, vagy pedig következtetése kíván lenni magához, s mint a póniok kérdésénél, úgy itt is, helyet készít bizonyos egyéneknek.

Az eredeti tervjavaslat és a központi bizottság szervezése között lényeges különbséget nem lát, úgy hasonlít az egymáshoz, mint tojás a tojásához. Nem látja a javaslatokban az önkormányzati szabadság garanciáját, mert nem levén az — a mennyiben a m. bizottságok felerésze virilis szavazattal bír, — képviselői rendszerre alapítva.

A rendeletek végrehajtása iránti szabályokat is, különösen a felelősség mellőzése miatt, szintén hiányosnak találja, minek minden előhaladottabb állam egy vagy más alak alkalmazását feltehetően véli.

Részletekbe bocsátkozni jelenleg nem kíván, de némely vezérrelvet nem hagyhat említés nélkül. Nem tartja helyesnek, hogy a városok hatósága, a megyerendezéssel egy módon szerveztetnek, — nem barátja a privilegiumoknak, de a városi önkormányzati jogokat a képviselői által annál inkább óhajtja biztosítani, mert hiszi, hogy a census az államélet fejlődésével csupán a műveltség, erkölcsi és korbelt korlátokra szorítottatik. A statutarius jogot sem láta a eléggé biztosítva a javaslat által, mert ily statumok is mind a belügy-miniszter jóváhagyását igénylik.

Szintén a képviselői rendszer aértését látja abban, hogy a főispán tisztviselőket részint candidál, részint kinevez; ez intézkedésben egyuttal a centralisációnak az önkormányzat köpenye alatt való becsúsztatását látja.

Veszélyes elvnek találja azt, mely a rendeletek végrehajtását tárgyzó szabályokban nyilatkozik s arra céloz, hogy még a törvénytelen rendeleteknek is könnyen akadjon végrehajtójuk, s mely elv körülbelül kimondja, hogy aki felelőbb meghagyásból törvénytelen rendeletet hajt végre, felelőre nem vonható, pedig abban nem látt elég garanciát, hogy a kormányt a parlament felelőssége vonhatja, mert a parlamenti többség, ha a kormány általános politikájával megvanelődvé egyes törvénytelen actus miatt azt nem fogja megbuktatni.

A főispáni önkényű intézkedést a candidatio és kinevezésre nézve pedig éppen ellenkezőben látja lenni a szabad institutiókkal, az körülbelül oly elv kimondása lenne, minőt még Rómában is jónak láttak elhasználni.

Es, és hasonló institutiók a kormánynak befolyást biztosítanak a választásokra is, miben az önkormányzatok társadalmi élet felzárkózását látja. Egyáltalán a jelen javaslatot a közszabadságra karosnak tartja, s figyelmébe ajánlja a képviselői háznak azokat, miket nagy megfontolással után, nehogy az elhamarkodás és félszeg törvényalkotása által közös veszedelmebe sodortassunk, hol a többséget még az önvád is terhelni fogja. (Élénk éljenzés bírói, elvtársai kézzorításra tolongnak szónokhoz.)

Elkeles György beadott határozati javaslatát vélemre kelt, a Királyi privilegialis jogainak és viszonyainak hosszú és részletes ismertetését bocsátván elő. Ajánlja határozati javaslatának elfogadását.

László Imre különösen Franciaország példájából kiindulva, roszálja a centralizáció elvének alkalmazását, pedig a jelen törvényjavaslatban ezt látja, mit nem pártol, hanem ajánlja pártjának (multkor közölt) határozati javaslatát.

Rajner Pál belügyminiszter csak a legfőbb momentumokat kívánja megvilágosítani.

A törvényjavaslat ellen felhozottakat illetőleg mindenekelőtt megjegyzi, hogy a kormány csak történeti alapon állott, midőn a megyék területét meghagyta; a városok rendezését illetőleg, noha külön törvényt is alkotott ily irányban, mégis azt mellőzve, jónak látta azt a megyék és községekkel együtt oly módon eszközölni, hogy ha statutarius jogaik netán eszüköröské válnának, tetszésüktől függően magukat a helységek más categoriájába is sorozni.

Pártja osztatlan tétzése közt mond ellene a vádnak, mintha a jelen törvényjavaslat a centralisációt ügyekheznek támogatni; például felhozta Belgiumot, hol a fennemlített jogok mind jobban megvannak szorítva, mint a javaslatban.

Ami a főispáni jogokat illeti, gondoskodnia kellett a kormánynak, hogy e közegek gyakorlati ellenőrzési és közigazgatási tisztjüket.

A candidatiót illetőleg, hosszabb megfontolás után merre törvénybeli javaslatát megtenné; csak miután a járásbeli hivatalnokok a központon választatnak, e választás szelidítésére látta a candidatiót szükségesnek.

A virilis szavazatokra vonatkozólag megjegyzi, hogy a vagyon egyéni qualificatiót nem nyújt ugyan, de minden fejlettebb államban feltehető a példa, hogy politikai jogok gyakorlása mindig engedtetik a vagyonos osztálynak, valamint kötelek is rovatnak rájuk. Azt hiszi, hogy a vagyonosoknak közreműködése a közjólétre is visszahatással fog lenni.

A szabad választási jogot a miniszter a jelen javaslatban inkább biztosítva lenni látja, mint volt előbb.

Végül a Királyföld külön szabályozásával azt vélte elérhetni, hogy százsz polgártársaink még inkább tisztelvi tanulják a municipális szervezetet.

Miután az elmondottakhoz képest az ellenvetők indokait szelídd alappal bíróknak nem tartja, a jelen törvényjavaslatban pedig úgy a köz és egyéni szabadság megőrzését, mint a leg helyesb ad ministratió g rantiát látja, ajánlja javaslatát elfogadásra. (Élénk helyeslés és éljenzés jobbról.)

Szólásra még 94 en levén följegyezve, az idő előrehaladt voltánál fogva az ülése 2 órákor véget ér.

Külpolitikai szemle.

(Rómából. — Clarendon utódja. — Ismét Fadjew. — Barbés t.)

A legújabb külföldi lapok Rómából ismét ama hírt hozzák, hogy a csatlatlanság kihirdetésének előestéjén a curia arra határozta el magát, miszerint kezét az olyan fáradságra megérielt gyümölcseiről elvonja. A „Karlsruher Z.“ felhívatalos bécsi levelezője azt írja, hogy az osztrák kormány Rómából igen fontos híreket vett. Ezek arról tanúskodnak, hogy a jezsuiták az utolsó pillanatban meg fogják engedni, hogy a dogma a legszelídebb fogalmazásban hirdettessék ki. Ezzel összhangzatban a „Paris“t Florenzából bizonyos értekezésekről értesítik, melyek egyrészt Dechamps mehelni és Manning westmünseri érsek az infallibilitást vezérei, másrészt Daplanoup orléansi püspök és Rucher bécsei érsek az ellenetk vezérei közt oly csehből indultak meg, hogy a csatlatlanság számára közvetítő formulát találjanak. Az „Ind. Belge“nek Páris kormányköréből ugyanily dolgokat irnak, sőt itt még azt is beszélték, hogy a zsinat június 29-én egyszerűen elnapoltatik a nélkül, hogy a csatlatlanság kérdésében határozatot hozhatott volna. Végül meg kell még a bécsi „Volksfreund“ azon biztos forrásból merített hírt említenünk, mely szerint Dechamps érsek az általa előterjesztett négy canont, a püspöki joghatóság korlátozása ügyében, visszavonta. Mind e híreket összeállítva, nem éppen valószínűtlen, hogy a csatlatlanság kihirdetése vagy egészen elmarag, vagy pedig csak szelidített formában fog megtörténni.

Az elhunyt Clarendon lord, Anglia volt külügyére helyének betöltésével foglalkozik ez idő szerint a diplomatiai világ. Kimberley grófn kívül Clarendon utódjánál egy londoni távirat Granville grófot is emlegeti, ki most a gyarmatok minisztere; Granville gróf már volt egy ízben külügyér, s jó emléket hagyott maga után. 1851-ben ugyanis, midőn lord Palmerston önhatalmulag elismerte Napoleon Lajos államcsínyját, s emiatt elmozdított: Granville hivatott meg helyének betöltésére. Mint ilyen igen kielégíté mind a saját, mind a közvéleményét, kivált azon határozottságával, melylyel a politikai menekültek menhelyjogát védelmezte a szárazföldi hatalmakkal szemben. A londoni világhírlapoknak is ő volt előke.

Orloff gróf eddigi orosz nagykövet Bécsben, visszahívására előtt kormánya nevében meg egyszer kijelenté az osztrák-magyar külügyminiszternek, hogy kormánya Fadjew tábornok rőpiratit, határozatait roszálja. A berlini „Nation Z.“ erről azt mondja, hogy a bécsi kormányt e

nyilatkozatok nemigen nyugtázták meg, miután tudja, hogy Fadjew csak két hó előtt kapott igen előkelő orosz-érdemrendet, s ő tulajdonképen csak Bariatinsky herceg tábornagy hangozva, ki nek eszméi a tábornok irataiban jónek kifejezése.

A francia republikánusok soraiból egy jeles férfit ragadtott ki a halál. Armand Barbés e hó 27-én meghalt. Barbés 1810-ben Guadeloupe szigeten született; a franciaországi republikánusok egyik kitűnője volt. 1839-ben Párisban egy forradalmi kísérlet miatt halálra ítéltetett, s életfogytig tartó fogságra lőn megkegyelmezve. 1848-ban kiszabadult, képviselőnek s a nemzetőrség 12. legiójának ezredesévé választott, máj. 15-én a nemzeti gyűlés ellen felkelést kísérelt meg, a bourgeois állam törvényesek által élethossziglan tartó fogságra ítéltetett, s 1854. a császárság által akarat ellenére szabadon bocsátatott. Ezóta önkényes számszűzében Spanyolországban élt, később Haagban, hol nővére családjának körében, szívbjában meghalt. Mint a köztársaság tiszta lelki s rettenthetlen bajnokának emléke, a jók szívében meg leend őrizve.

Aradmegyei községi jegyzőinek felirata az országgyűléshez.

Milyen tisztelt képviselőhöz! A törvényesen egyesített magyar- és erdélyországi községek jegyzőinek küldöttjei által muitt 1869 ik évi jú. hó 23-án és következő napjaiban Pesten tartott országos értekezlet megbízottjai, m. évi július hó 29-én a belügyminiszter ur ő nagyméltóságához, ugyanazon év október hó 31-én pedig külön alázatos kérvény kapcsában egy „Emlékirat“ voltak szerencsések a melyentisztelt képviselőkhöz beadni, amelyben a községek rendezésére, egy a községi előjárók és jegyzők hivatásaira vonatkozó adatok körvonaloztatnak.

Amidőn az országos jegyzői értekezlet a hivatott emlékiratot létesíté, át volt hatva azon ketős, nagyhorderejű kötelemtől, melylyel a községi jegyzők egyrészt, mint honpolgárok, másrészt pedig állásukkal összekötött felelősségnél fogva a haza, magas kormány, úry a közsézők irányában tartoznak, — e ketős szempontból lettek eszetelve a tényállás kívánalmaithoz képest mindazon adatok is, amelyeknek életbeléptetése által egyöntetűvé tette volna az ügykezelések nemcsak, — hanem azok ki végrehajása gyorsított volna, országos — tehát az adozók által viselendő költsége kímélése által is.

Az országgyűzői értekezlet emlékiratában, a községi jegyzőket sujtó 1833-ik IX. t. c. z. megszüntetését és a legnagyobb felelősséggel összekötött állásoknak biztosítását, önállósítását és hivatali hitáskörüknek törvényhozás utján megállapítását, a községi előjárókat is illetőleg kérvényezé.

Jóllehet a kiindulási pont magasztos áhatottságból eredett, mégis az fájdalomunkra, ahelyett, hogy a községek rendezésére vonatkozó törvényjavaslat létrehozásánál — országos szempontból is — némi figyelemre méltított volna, a helyett a községi jegyzők állása, önfeláldozásuk ellenére s annak kockázatásával — utjól a bizonytalanságnak lett egy időre átvadva nemcsak; — hanem az 1847-ik V. t. c. z. 3 ik §. d) pontja értelmebeni jogtöl is megfosztva s oly évi járandóságnak évezésére lettek utalva, a melyből családjukat, elátni, s fenntartani nem képesek.

Az előtt mostoha állással küzdött néptanítók sora az 1868-ik XXXVIII-ik t. c. z. által jvitva és biztosítva lett. Magas kormánynak, egy a mélyen tisztelt képviselőhöz, a mai korszellem kívánalmait tett eleget akkor, am d in az ország és adozó honpolgárai érdekében működő fennebbi közegek állását, egy ezek családjaik jövőjét törvény utján biztosította, s mégis a magasztos eszma és hő reményeink ellenében mag s kormánynak által beadott oly törvényjavaslat vár előadására, mely által éppen azon községi közegek, kik az ország és a közsézők többrendű adóügyei s egy b érdekeinek kezelése s minden felsőbbi rendeletek végrehajtására személyes felelősség mellett vannak hivatal s költ leve, — önfeláldozó működésükért állásuk biztosítása helyett és a jelenlegi kórkiváncs és haladás el-

lenére, mégis a legszánandóbb jövőre kárthatva lettek.

Az 1868 ik 54. t. c. z. által szabályozott községi bíráskodás, egy a község rendezésére vonatkozó törvényjavaslatban körülírt községi, bírói tendők bizonyára oly egyéniségekre vonatkoznak, kik e hivatásnak szakképzettségüknel fogva eleget tenni képesítve vannak, köztudomással van azonban országoszerzte azon szomorú körülmény, hogy a községi bírói állásra hivatott és szakképzett egyének igen kevés számmal vannak, s nehogy a közsézők hátramaradást szenvedni s kárt vallani kénytelenítetve legyen, nélkülözhetlen szükséges törvényhozás utján megállapítani s körvonalozni azt, hogy mindkét esetben: ha a községi bíró szakképzett vagy nem, mily hivatással van a községi bíró s jegyző a felelősségre nézve összekötve.

A községi jegyzők állandósítása a törvényjavaslat 60. § ban kimondatott, — de ezen állandósítás a 114. § től függővé tette, mennyiben az mondatik, hogy a törvény kihirdetésétől 3 év alatt, a jegyzők az eddigi gyakorlott módon hivataluktól elmozdítottathatnak, — a nép eszesélyének újból kitétetnek. Ezen §-t, mint sérelmet, egészen kihagyatni kérjük.

A törvényjavaslat 57. §-a a jegyzők fizetésének minimumát 300 forintban állapítja meg, minden eddig élvezett terményjárandóság kizárásával nemcsak, hanem az 1832/3: VI. t. c. z. 3-ik §-a értelménél fogva juttatott fo illetmény utáni adónak viselése mellett, az adó catasteri tiszta jövedelmet is a készpénzjárandóságból levonandónak javasolja.

A községi jegyzők az általuk élvezendő föld utáni adónak fizetésére jogosan kötelezhetők, miután az eddig is teljesíték, de ha a catasteri tiszta jövedelem készpénz járandóságukból levonatik, kivált közép vagy rossz termési években, ahelyett, hogy jövedelmi forrás lenne, a fennmaradt csekély készpénzjárandóságot is felemészti, annak kezelése s munkáltatása által, — kérdés támad, hogy ily esetben a községi jegyző évi hivataloskodása és fadadosása után mielő leend képes önmagát és családját fenntartani?

A mélyen tisztelt képviselőhöz magasztos hivatásánál oly törvényt nem alkotand meg, melynek következtében hivatásuk után fizetésükre szorított községi jegyzők önmaguk s családjaik fenntartására nézve biztosítva ne legyenek, — e szempontból tiszteletteljesen abban öszapontosul alázatos kérelmünk: hogy a jegyzői állások osztályozása után a fizetés minimuma szabad lakás mellett 400 frt készpénz és terményjárandóságban a megyei bizottmány által egyszerű mindenkorra állapítassék meg azzal, hogy ott, ahol földilletmény is van, azt adófizetés kötelezettsége mellett egyéb betudáson kívül, az 1832/3. VI. t. c. z. értelmében ezután is élvezni jogosítva legyenek, — ahol pedig legelőkelőbbítés után foganatosítatnék a hivatkozott 1832/6. VI. t. c. z. 3-ik §-a alapján a községi jegyzők részére rendelt földilletménynek, amennyiben azzal nem bírnának, ezután kiadatását szintén törvényileg elrendeltetni kérjük.

Nemkülönben annak tekintetbevételével, hogy a községi jegyzők családjaik ellátása miatt miután takaríthatnak meg fizetésükből, minek következtében köztük igen sokan eligott koruk esetében hivatásuknak meg nem felelhetve, s nyugdíj nem élvezve — a legnagyobb nyomorban vannak kitéve és hasonló állapotban sílőnek sok elhalt jegyzők özvegyei és árvái is, — s hogy ily nem érdemelt nyomornak ellagott és és munkaképtelen községi jegyzők, egy a hátramaradó özvegyek s árvák ezután is kitéve ne legyenek, ez, „Emlékirat“ értelmében a községi jegyzők segély- és nyugdíj-intézmények törvény utján életbeléptetését elrendeltetni kérjük.

Vége az 1843: V. t. c. z. 3. §-a alapján eddig élvezett joggyakorlatában képességükkel fogva meghagyatni kérjük.

Aradmegyei tekintetes bizottmánya által több év előtt szervezett községi jegyzőségek kezelőinek alázattal alóltir megbízottjai mulasztatlan kötelemüknek ismerték, a törvényesen egyesített magyar- és erdélyországi község jegyzőségeikért jelen alázatos kérvényüket s ezáltal a hivatott „Emlékirat“ a községek rendezésére vonatkozó

TÁRCZA.

BOLSKY LADISLAS kalandja.

— Regény. —
Írta: Viktor Cherbuliez.

(Folytatás.)
XXIV.

— Ezen egész ügyben, folytatá, csak egy segény ördögöt sajnálók: az én vagyok. Öszintén mondvá, helyzetem igen kellemetlen. Kezesed válek; érelyedért jótállék; te buktál, és nekem fizetnem kell; nekem nincs hercegnőm, ki engem vigasztalna, én... Hallgassd ezt: tegnap este bizonyos emberek, kiket ismerz, igen keményen viselk magukat irányomban; kegyetlen hangon emlékeztettek engem arra, hogy az érteki kezeseséget magamra vállallam; büntödet nekem rótták fel, engem okoztak. Isten bocsásson meg nekem! Casmir bebörtönöztesét ide em számítva, szép helyzetben vagyok! Valaki oly bátor volt, gunyosan mondani:

— Igaz, nem mondá ön, hogy kezét vágthajuk le, ha Bolsky Ladislás nem becsületes ember?... Ez igaz; hisz elutasásod előtt elbocsádt nekem a dolgot. Istenem! tudom igen jól, hogy fizetni képes vagyok; de tisztán kimondva, az aszkodom kezemhez, mint ez karomhoz. Te azt fogod mondani, hogy két kéz sok, az fényezés, hogy egygyel is lehet írni. Mégis midőn az ördönköz rheuma jobb karomba üt, a másikak kell használnom, anélkül, hogy arra is számítnék, miszerint mind a kettőre szükségem van, hogy pintyemet ápolhassam...

Szüntesse meg vad tréfáit, kiáltam. Inkább tapossa el szívemet labai alatt.

Feugrott, mint egy párdusz; szeméi villámokat lövöket ránt.

— Te azt hiszed, hogy tréfálok? Kiáltá ret-

tenetes hangon, és gyorsabb mozdulattal, mint a villám, pamlagának egyik párnja alá egy fűszét vett elő, melyet ott rejtve tartott; balkarját az asztalra kinyújtá, és mielőtt időm lett volna feleje futni, a fejze lecsújt. Behunytam szememet; nedves szellőt érzék arcomon elvonulni, vérharmatként, mely arcomról leömlött. Ismét kinyitám szememet; az asztalon egy vörös töcsa és egy kéz volt.

— Hszed most, hogy az ember nem bátorodik tréfálgatni, midőn rólad beszél?... Mosdjal meg véreimmel befőcskendeztelek. És a kézre mutatva:

— Vedd ezt! Neked adom...

A fiatal sebész, ki Tronsko felkeltására az ajtót hirtelen megnyitá, feléje rohant. Elhagytam rögtön a borzadály színhelyét; és minden erőmből a rue Taub-ut-ig futék. János volt az, ki az ajtót kinyitá. Halavány volt, mint egy kísértet. — Mondám neki:

— Zárd gyorsan be az ajtót; valami utánam futott a lépcsőre en. Láttam az ajtót kinyitni ajultan rogytam össze.

Magamhoz térvén, megtudtam János halaványságának okát: a nyám meghalt.

XXV.

Három hónapot töltöttem Párisban. Nem tudom jól, mit tettem ott. A ra emlékszem csupán, hogy a Pere-Lachaise ban temettetett el. A gyászki-eret nagyszerű volt. A koldusok nagyserege sirva kísért a gyászkoosít. Két ur beszédet tartott; keveset beszéltek anyámról és sokat Lengyelhonról.

Azon pillanatban, midőn az első göröngyök a koporsóra hulltak, valaki felé fordultam, mondam: — Eszükszóm önnek, hogy megakart engem ölelni. Igaz, hogy mosolyogni törekedék, és nem sikerült neki; de karját felém terjeszté. Ha meg nem halt volna, megölte volna.

Ugy tetszik nekem, hogy azon két hét alatt, melyek Párisban töltöttem, nem igen szenved-

tem. Az álomkórás egy nemet és jótékony mérélytést érzék; emlékeim titokteljes módon elűntek; szellememben üresség támadt; nem láttam többé semmit, sorsom idegennek tetszett, magamon kívül válek. Magamban mondam:

— Ki vagyok? nem történt velem valami? Kerestem, de nem találtam. Emlékezetem egyszerű gyermekkoromnak bizonyos, semmit sem jelentő részletet körvonalozá, és ezen visszaemlékezések örökké foglaltak el. Sokat gondolték egy szines ibolyatükére, melyet négy éves koromban kertemben ülteték, és melyet egy reggel a dér által megsemmisítette találek.

Kérdezék tőlem: Mi baja van? Felelém: Semmi. S mégis volt valami; emlékeztem, hogy olyan vagyok, mint kinek anyja meghalt, és hogy egykor hátam mögött egy kez a lepedőzen feljónni látni véltem. Aztán tudakozdám Tronsko után. Három napig élet és halál közt forgott; de ezen lengyel Titan lelke erősen volt testéhez lánczolva; ismét felüdüni kezdett. Bensőleg nem igen sajnálám őt. Nem vonakodott elő engem sajnálni és nekem hinni?

Azon kéz, mely neki hiányzott, egy egész történetet beszélt el; és midőn arra gondolték, dühös türelmetlenséggel vágyód am a halál után.

Létezett mégis valaki a világban, ki sajnált engem; ez az öreg János volt. Mit tudott ő kalandomról? Annyit tudok, hogy semmi sem volt képes irányomban valóztalan gyengédséget megazúntatni. Estéimtet vele együtt tölttem; könyöröltes türelmeim felele minden kérdésre, melyet kezdődő tébolyodottságom hozzá intézett. — Azon ibolya sárga volt? Kérdöm tőle.

— Izen, szép sárga színű.

— D: kár, hogy elhervadt!

— Mit akar, uram? Midőn a nap fagy után a virágokra sűt, megsemmisít azokat.

— Mi szeretnél inkább lenni, ibolya vagy kerék?

— A kerékek, felelé, folytonosan forognak. Az nem igen mulattató.

(Folytatás köv.)

Kérvényjavaslat tárgyalásánál, a mélyen tisztelt képviselőház különös kegyei s pártfogásába ajánlani.

Melyek után a legmélyebb alázattal vagyunk Aradon, 1870. év június 2., 3. és 4-én tartott jegyzői értekezlet nevében

a mélyen tisztelt képviselőháznak alázatos szolgálai

Oródy Nándor, id. jegyző. Körösi János, ideigl. elnök.

Courbet francia festész levele,

melylyel a becsületrend keresztjét visszaszautasítá.

Courbet festő, a neki adományozott becsületrend nagykeresztjét nem fogadta el. „Siécle“ után közli levelet, melyet arra vonatkozólag Maurice Richard, a szépművészetek miniszteréhez írt, s melyből a nemesség s kitüntetések után hajbásozók nagyon sokat tanulhatnak. A levél így hangzik: Miniszter ur! Isle-Adam szigetén Jules Dupré barátomnál létemkor tudomásomra jutott, hogy a „Jour. Off.“-ban egy okmány jelent meg, mely szerint a becsületrend lovagjának neveztettem ki. Ez okmány, mely a művészek kitüntetésére s a nemzeti címek iránt való ismert nézetem elmondásától megkímélhetett volna, „beleegyezés“ nélkül adatott ki s én az, miniszter ur, ki e tekintetben jónak látta a kezdeményezést megtenni.

Ne tartson attól, hogy félreismerem azon érzelmeiket, melyek önt e tekintetben vezérelték. Ön a szépművészetek miniszteriumába jutott egy vérszem kormányzás után, mely feladatává látszott tenni, a művészetet hazánkban megőzni, s melynek ez a romlottság s hatalmaskodás által sikerült is volna, ha itt-ott nem találtak volna egyes bátor férfiak, kik ellentáltak, s így ön hivatalbalelépését oly tettel akar a megjeleníteni, mely előzőnk eljárásához hasonlítva, ellentétet képezzen. Ez eljárás önnek becsületére válik, miniszter ur; de engedje meg kijelentésem, hogy magatartásom s elhatározásom semmit sem fog változtatni.

Mint polgárnak, nézeteim tiltják kitüntetés elfogadást, mely lényegében a monarchikus intézményhez tartozik. A becsületrend ama adományozását, melyet távollétem alatt számomra kiadott, elveim visszaszautasítják. Soha semmi esetben s semmi ürügy alatt sem fogadtam volna el. Annál kevésbé agtam most tenni, midőn az árulás sokszorosodik s az emberi érzelmek oly számszámra hasznosításra által megzavarattak. A becsület nem a csúszban, sem a kötelekben nem gyökerezik, hanem a cselekedetben s a cselekedet okozatában; ennek főbb részét az önmaga s eszméinek tisztelése képezi. Becsületem kezekezik arról, életem alapeleméihez hűnek maradni; ha zárlómat elhagyom, úgy a becsület külső jeleiről a becsület tagadom meg.

Mint művészeknek, érzelmem nem kevésbé tiltja egy kitüntetés elfogadást, mely az állam keze által osztályoztatik rám. Az állam művészi ügyekben illetéktelen. Ha jutalmazásokat akar tenni, úgy azt a jogot tulajdonítja magát, mely a közlést illeti. Beavatkozása a művészet demoralizáló, veszélyes, kit értekező túl becsül, veszélyes a művészetre, melyet a hivatalos szűkeglet korlátai közé szorít, s a legterméketlenebb közepesítésre itéli. Az állam bölcsesége abban áll, hogy attól tartózkodni. Ha egészen magunkra fog hagyni, kötelességeit irányunkban csak is ekkor fogja teljesíteni.

Engedje meg tehát, miniszter ur, hogy a kitüntetés, melyet irányomban tanusítani vélt, hogy visszaszautasítsam. Ötven éves vagyok s mindig szabadságban életem. Engedje a földön lételem szabadságban bevégezni. Hadd mondjak halálom után: Ez az ember sem iskolához, sem egyházhoz, sem állami rendszerhez, sem akadémiához és semmi kormányhoz nem tartozott, — csupán a szabadsághoz.

Fogadja miniszter ur, az előbb kifejezett érzelmeim biztosításával nagybecsűlésem nyilvánítását. Páris, 1870. június 23. Gustave Courbet.

Apátfalva, június 25.

T. Szerkesztő ur!

Szerfelett csodálkozom azon, hogy vidékünkön még találkozik valaki, ki postáink szecaturái miatt — önk nagybecsű s igen értékes napilapjától örökre bucsú nem vesz. — Várlázó dolga az, ha sokszor három, nem egymásután folyó szám is hozatik egyszerre a postáról, máskor pedig három vagy négy napon át sem juthat egy laphoz az előfizető. A fél év előtti rendtelenségeket már fel sem említem, de legközelebb, tegnapelőtt, azaz f. hó 23-án kaptam az „Alföld“-nek 138 dík és 140-dik számát, de a 139-ik szám elmaradt, tegnap ismét semmi. — Ma meg eljuttatott ide a 142. szám s így a 141-ik ismét elmaradt, s így megy az majd-mindig.

Bírája meg már most maga a tisztelt szerkesztőség, hogy mi élvezettel olvashatja az előfizető az ilyen szakított számokban érkezett napilapot, mely sokszor csak a hiányzó előzményekkel volna kellőleg megérthető; hát nem s jogos-e ez? s nem lehet-e ezen hivatali visszaéléseken segíteni?

Azon posta kiadó, ki a lapot mely másé, elolvassa végeztet visszatartja, mert az másként nem is lehet, miután a hivatalos levelek rendszeren szoktak megérkezni — a szabadság fogalmát úgy látják értelmezni, hogy a hivatali visszaélés is szabad, vagy nem tartja az újságnak pontos továbbítását hivatali visszaélésekre? S az ily téves fogalom miatt csak gyéren juthat az előfizető rendszeren újságához, mely oly annyira érdekli.

Y—Z.

Június 26.

Nem mellőzhetem el tegnapi levelem után arról is értesítést tenni, minék nyomára csak ma jutottam.

As elmaradt 141-ik számú napilapját megvizsgálva állapotban ma kaptam meg, s hitelt érdemlő egyéniségű arról is értesítettem, hogy a lapok gyakori elmaradása onnan van; mert a makói postahivatal kiadó helyisége formális csinót képez, ahol az ide-

gen lapok csak akkor továbbbittatnak, ha az oda gyűlkezni szokott társaság köréről kézzel átolvastatta.

Y—Z.

Távirati jelentések.

Bukarest, jun. 29. Buchner romániai izraelita, a senatus beleegyezése folytán, az észak-amerikai Unio romániai consulává nevezetett ki. Flórencz, jun. 29. Az „Independance“ azt írja, hogy az egyiptomi alkirály, a trónörökös kíséretében, rövid időn s Konstantinápolyba menend. A trónörökös hirtelen visszahivatván, utját Olaszországon keresztül Brindisinek veszi. A khediv ezen elhatározását a francia kormánynak tulajdonítják.

Páris, jun. 30. A római határról jelentik e hó 28-ról: Valószínűleg ma leend a szavazás a csatlakoztatási dogma felett; és holnap fog az kihirdetett.

Páris, jun. 29. A „Rappel“ jelenti: A budget-vitáknál a baloldali a külpolitikát megfogja támadni, és a német-egység mellett pártolól fog felszólalni.

Páris, ju. 29. A törvényhozó-testhen a senatorok fizetésére vonatkozó törvényjavaslat elvetetett.

Legujabb.

Bécs, jun. 30. Kellersperg gr. viszszautasítja a kabinetbelépést, míg abban Petrino helyet foglal. A mai választásnál a clericalis feudal-pártiak teljes győzelmet arattak.

Bécs, jun. 30. A hitbizományi nagybirtokosok által eszközölt utóválasztásnak nem volt döntő eredménye. Sprinzenstein és Tinti egyenlő számmal nyertek szavazatokat. Holnap leend a szűkebb választás.

Páris, jun. 29. A törvényhozótest mai ülésében Mathieu indítványa, mely a senatorok mostani fizetésének megtartását — a többféle hivatal viselésének megtiltása mellett — kívánja, habár pártoltatott is nagy számú képviselő által, — szavazásnál 157 szóval 22 ellen elvetetett.

Barcelona, jun. 29. Ma némi csekély zavargások voltak, mely alkalommal 4 személy sebesített meg; a rend ismét helyreállított, és az elfogott személyek szabadon bocsáttak.

Brünn, jun. 30. A bizottmányos nagybirtokosok választásánál az alkotmány pártiak győztek 8 szavazattal 7 ellen. Felső Ausztriában és Karantánban a városokban történt eddigi választások szabadelvűleg ütettek ki.

Páris, jun. 30. A törvényhozó-testben ma az ez évi hadjuttaléknak 90,000-re tervezett létszáma felett folyt a vita. La-tour d'Auvergne ellenzi a hadjuttalék leszállítását, — kifejtve, hogy Németország új hegyzete megkívánja, hogy Franciaország ragaszkodjék a prágai békéhez.

Grätz, jun. 30. A nagy földbirtokosok liberális jelöltet választottak.

Linz, jun. 30. A 17 város közül 16-ban szabadelvűt választottak.

Ujdonságok.

* Alesuthról távirják jun 30-án: Hét óra 6 perczkor deután erős földrengés volt észlelhető; a lőkes nyugatról kelet felé irányult. Némely épületen a lőkes tetemes nyomai látszanak. A rémülés igen nagy.

* A nagy hadgyakorlaton, melyek Érsekújvár és Új-Szöny környékén fognak tartatni, a királyon és József főhercegen kívül Albrecht és Vilmos főherczegek is jelen lesznek.

* Ó felsőge a konstantinápolyi magyar-osztrák gyarmat tűzkárosult lakosainak fősegélyezésére 20 000 frankot adományozott magánpénz-tárából.

p. Follinus János ur színtársulata hat heti távollét után, mely idő alatt igen szép eredményel és a közönség nagy pártfogása mellett működött Gyulán, visszaérkezett városunkba. Előadásait ma kezdi meg a színpadon, midőn is a „Római fuvalás“, Hervé mindennél nagyobb szenatit keltett operettejefognálunk először színpad kerülmé. — A színelőadások hiánya már nagyon is érezhető volt, s így előreláthatólag azoknak nagy közönsége leend, annál is inkább, mert az igazgató ur jó tagokat szerződtetett a társulathoz, s gondoskodott arról is, hogy különösen az operette-repertoirt minél változatosabb és élvezetesebb legyen.

* A makói postahivatal ellen számos panaszerkezt már huzának a lapok szétküldésében tanultított rendet eszékelt, figyelmeztetjük a mai számunkban közölt apátfalvai leíre, mely ha sikertelen maradna, kénytelenek leszünk illetékes helyen a visszaélések megszüntetése végett lépéseket tenni.

* Helyreigazítás. Lapunk 136. számában „Czigány fogas“ cím alatt egy ujdonság közöltetett, melyben állított Kunkel A. írósi uradalmi ispán volt az, kit egy tarkára festett lóval rászedeke. Mint most utólag értesülünk, e hír teljesen valótlan, amennyiben nevezett ispán ur egyáltalában sem lovat nem vásárolt, sem pedig nemi vásáron soha sem volt.

* Az aradi polgári kör f. évi július 16-án, saját penztára javára, egy sorjatekkal egybekötött tánczvizgalat rendezend az arena-kertben, mely alkalommal a helybeli daárda is közre működend. Jó zenéről és a tisztelt vendégek jó kedvtőléséről minden tekintetben gondoskodva leend. — A kiárusolandó tárgyak szíves adakozása után fognak beszerzetni, mire ezen szerény polgári körnek sives pártolói, különösen a minden szépet és jó dolgot felkaroló és pártoló nemeskeblű hölgyek tisztelt felkérésének, hogy kedves adományait, bármily csekélyek legyenek is

azok, f. évi július hó 10-ik napjáig az egyet helyiségbe, saját névjegyük alatt, beküldeni szíveskedjenek. — Egy családi belépti jegynek az ára 1 frt, egy magán-jegye 50 kr; egy sorjegy ára pedig 10 kr. — Kedvező időn esetre a tánczvizgalom más alkalmas napon fog megtartatni, a mely hirdetés után fog közüldésre juttatni, a változó jegyek érvénye akkor is fennmaradván.

* Széchenyi Ede grófnak perai gőziskolai tervezete Konstantinápolyban a kormány s a notabilitások és journalisták részéről kitüntetéssel fogadtatott. Előlegesen két ily vasut van tervezve az építési anyagnak a tengerpartról elszállítására. Később még hat gőziskolát fognak építeni. A nevezett gróft abban is kitüntetés érte, hogy ott létesítendő tüszoltó-intézet az ő rendszere szerint fog felállitanni, miután a nagy veszer azt minden pontjában elfogadja. Egyszermind a török kormány kívánságára a gróf a pesti tüszoltók tökéletes gygyverzetét a kőszületét mutatta be.

* Csengery Antal a pécsi főgymn. irod. kör tiszteletbeli tagjává választá. Csengery ez alkalomból (máj. 20-ról) levelet intézett a nevezett körhöz, melyben többi között ezeket mondja: „Az utmelyen önk indultak, — az önképés útja, az egyedüli pálya a tehetségek kifejtésére s azon eszközök megszerzésére, amelyek képessé teszik az ifjút, hogy mint férfiú, hasznos szolgálatokat tegyen egykor nemzetének, sőt az emberiségnek. Elmúlt az idő, amidőn egyedül bajnok erővel a karban, s hősi bátorsággal a szivben kitűnő szolgálatokat lehetett tenni a hazának. Napjaikban a csaták sorát is az értelem és tudomány dönti el. S nem kisebb áldozattal jár, sőt nehezebb feladat korunkban élni tudni a hazának, mint meghalni érte. Távol van tőlem, csekélyelni, a mit önk tanáraiktól tanulok. De a legjobb tanár is csak utmutató, a legjobb iskola is csak tanulni tanít. Elérhetik-e önk és milyen mértékben érhetik el, amit önk is, mi is, kik önkben a haza reményeit tekintjük, egyaránt óhajunk, csupán attól függ, mennyi gondtal törekszenek kifejtetni, mivelni, figyelmesen, s kölcsönösen észlelni és ellenőrizni tehetségeiket. Az a kiváló szellemek valódi iskolája, minden időben és minden népnél. Ilyen iskola, úgy hiszem, önk irodalmi köre. Engem, aki közép és felső közoktatásunk hiányait annyira érzem, kétszeres örömmel tölt el az ily célú körök keletkezése hazám tanuló ifjai közt. S midőn ilyen kör tisztelet meg bizalmával: szíves örömmel szorítom meg a felem nyújtott kezét. Jól esik lelkemnek, ha csak szellemileg is, ilyen körhöz tartozom.“

* Nagy-Váradon a „László“-gözmalom építésénél nemrég egy ácslegény reggelje elköltsége után egyszerre elvesztette hallását és beszéletettségét anélkül, hogy külsőben legkisebb testi bajban szenvedett volna. Ily állapotban dolgozott azután négy napig s a negyedik nap reggelén egy nagy testi rázkódás után jalkiántásokban tört ki s egyszerre visszanyeré hallását, s beszéletettségét, s azóta ismét a közönséges emberi tulajdonságokkal bvrán, jól él napjait. Orvosainak kedvező alkalmul szolgál tudományuk hasznosítása tekintetéből az embernek megvizsgálása.

* Német Gencséről írják a „Vasm. L.—k“: A német-gencsiek ez ideig bucsura levén, köztük egy 12 éves leányka is volt, ki haza érve beszélt, miszerint neki Kis-Mártonban 40 év előtt elhalt nagy anyja lelke megjelent s őt arra kérte, hogy szabadítsa meg. A leánykának a nyilatkozata nagy zajt csinált a faluban, mint a következő újabb eset is e nővel: A leányka ugyanis egy alkalommal egy másik lánytársával éjjel teheneiket legeltetvén, itt újra megjelent előtte nagyanyja, de ekkor már egy másik öreg asszony társaságában, ki ez évi hamvazó szerdán halt meg. A lelkék bátoriták a lánykát, s midőn ezek a teheneiket kaza hajtották, a tehenekre ülték, s úgy haladtak egész a falu végéig, hol az óra 12-től ütven — hirtelen eltűntek. Amint e 12 éves gyermek ez esetről em írtatott, a rokonok rögtön a lelkesedés siettek szentmisét mondatni az elhaltak lelke nyugalmáért. Mire alatt a lelket látó leányka a templom ajtajában állt, s merev szemekkel nézett majd az olár felé, majd lefele felett az égre. S midőn mise után kérdezték tőle, hogy mit látott? halványan és reszkető hangon azt válaszolá: hogy az olár felett két fehér galambot látott repkedni, fje felett az ég pedig megnyílt s ott az angyalok énekeltek. E naptól fogva a leányka lelkeket nem lát ugyan többé, de azóta folytonosan hervad, s hozzátartozói keveset biznak megmaradásában. — Az egész kísértet-história a leányka beteges képzelgésének kifolyása, s lehet, hogy mások babonás meséi megnyiták s megerősítik — rögeszméjét. Vidékünkön falukon még mindig nagyban divatozik a nép között a kísértetekben való hit; a falu értelmiségének volna kötelessége kiirtani a nép kebeléből a vakhitet, mely oly sokszor már számos szerencsétlenségnek volt okozója.

* Istvánfalván Szent-Gothárd mellett egy legénynek viszonya volt egy férjes nővel. Egy alkalommal a férj az erdőre ment s tüzet rakott; a nő szeretője utánna lopódzott s agyonlőtte, azután pedig felakasztá egy fára a tűz fűtől, hol a hulla később felig megéve talaltatott. A gyanyu rögtön a nőre és kedvesére esett, kik elfogtatván, jelenleg a szombathelyi börtönben elmékednek gonosz tettük felel.

* Décs mellett egy kis román faluban új templomot akart a község építtetni, de hogy a régi templomnak is hasznát vezék: eladták 20 forintot. Hanem — quid nunc? Hogy osszák föl a 20 forintot, hogy mindenki megérezze a reá eső osztályrészt? Szerencsés ötlet! A 20 forintot pálinkát vettek, s annak módja rendje szerint eliták a templomot!

* A cillinder, mint mumus. A törökök iskoláiban mindig rezervában állt egy pár ezilint, melylyel a rossz gyerekeket büntetik. Még pedig nem úgy, hogy a fejhez, vagy a hátához ütnek, hanem úgy, hogy besüllyeszitk a gyerek fejébe s úgy kergetik haza. Az így büntetett gyermek életét pár hétre megkeserítik.

* Egy superintendens előtt kilencz papjelölt állott, kik papoknak valának szentelendők. A tisztos öreg főpászor pontonként figyelmeztette őket mindazon nehézségekre és szenvedésekre, melyek előtük a papi pályán állani fognak, és mindannyiszor ráncbaszedett homlokukkal kédtőlük: „Akartok-e mégis papokká felszenteltetni?“

Es midőn minden ilyes egyenkint előrajzolt képre az „akarunk“ szót vette válaszul, mindannyiszor fejrázva jegyezte meg: bizony vas a fejetek.“ Végre, miután a lebeszélési érveket csaknem egészen kimerítette, monda hozzájuk: vagy talán a közbeszédnek hisztek, mely azt tartja, hogy a béka is azt kiabálja, hogy urak a papok, urak a papok“ de ne feledjétek fiam, hogy a többi béka meg azt vartogja, közbe: „de nem a magyarok, de nem a magyarok.“ — „Akartok-e még is papokká felszenteltetni? Es midőn ismét „akarunk“ lón a válasz, az áldott jó öreg végig végig a candidatusok során, még erősebb s komolyabb hangon mondá rá előbbi észrevételét: „bizony mondom, vas a fejetek“: — Es felszentelt éket.

Szinkör. Szombaton, július 2-án 1. bérlet, 1. számban itt először: „A római fuvalás.“ Legújabb vig operette 1 felv., Hervéttől. Ez meg-előzi: „Férj az ajtó előtt.“ Vig operette 1 felv. Offenbachtól.

Alólt kedves kötelességemnek tartom, mindazon nemesekeblű iskolabárátoknak, kik az általam alakított tornaiskola létrehozása tárgyában faanyaggal, készpénzzel és közremunkálkodással támogatni kegyeskedtek, a nevelésügy érdekében hálás köszönetet szavazni.

Pécskán, 1870. július 1-én.

Schwarz József, tanodai igazgató.

Az aradi szabad iparosok betegápoló és temetkezési egylete, vasárnap, jul. 3-án, délután 3 órakor, havi gyűlést tart, a „Jó pástor“ hozsímzett vendéglőben, mely alkalommal új tagok is felvétetnek.

Arad, 1870. jul. 1.

Hálószy Á. elnök.

Az aradi delegylet hétéfőn — folyó év július hó 4-én a „arena-kert“ vendéglő helyiségben dalestélyt tartand; — mire a t. o. s. pártoló tagok eszennel tiszteletteljesen meghivatnak.

Nem tagok is, 40 kr. beléptidj mellett szívesen láttatnak.

Aradon, június hó 30. 1870.

Farkas Menyhért, titkár.

Közzgazlászat.

— Anglia aratási kilátásai. A londoni Economist június 35-ki száma ezeket írja Anglia aratási kilátásairól. Emberemlékezet óta soha nem látszottunk oly közel lenni a szárazsághoz, mint ez évben. Januáriustól júniusig nem esett annyi eső, mint az a leges évi csapadék fele, és az eredmény némi tekintetben elszomorító. Azonban a szárazság egészen másnemű, mint rendszeren tapasztaltuk. Egész télen és tavaszán át igen nagy hiány volt nedvességben. az idő hideg volt és a kigőzölés igen csekély. Ugy látszott, — hogy március és április hóban a vegetatio csendesen állott. Minden nagyon hátra maradt. De a tavaszi gabna és minden más tavaszi növény rendszeren lett vetve és a mag szépen és erősen kikelt.

A buza, kivált könnyű földben és az időjárás viszontagságának kitett helyen igen sokat szenvedett a hirtelen váltakozó fagy, szárazság és harmat miatt. Április hóban és május elején a legsilányabban állott. Bizonyosnak látszott, hogy a buza még kis kalászt sem fog teremni és a szárazságnak nagyobb része is kivészett.

De április vége óta és főleg május két utolsó hetében, valamint június két első hetében, a vetések javulása (kevés kivétellel) igen nagy volt. Bár a szár nem vastag és nagyon rövid, mégis egyenesen és erősen áll, színe rendkívül egésszes és a kalász nagy és súlyos. A buza most van virágzásban és alig lehet kétség, hogy a nagyon sovány és rozsol művelt földek kivételével, eszeme nézve az aratás a szalmához aránylag jó leend, habár elegendő eső nem esék is. Ha pedig jó eső időnk lesz, a termés egészen meg fog felelni egy közepes aratásnak.

A buza mellett nedvesség hiányában az árpa szenvedett legkevésbé, bár szára rövid, oly fejet hánny, hogy jó aratást várhatni. Nedves, június ennek inkább előnyére lesz, mint a buzának, mert még szalmájára nézve is megőzhet és kalásza nagyon kifejlődhetik.

A rozs talán inkább veszélyben van, mint bármely más vetés. Csak igen kivétel helyen, hol a föld erőteljes, gazdag és jól van művelve, állnak a táblák szépen, más helyütt mindenütt rövid a szár és a vetés igen ritkák. A kalász, szépen ki van fejlődve, mint a buzánál, a szalmához aránylag jó eredményt várhatni. — Utóbbi napokban a rozs is sokat javult. A kukorica és szab még az időjárás szerint jó vagy kevésbé jó aratást adhat.

Annyi bizonyos, hogy szárazság alkalmával mindig jobb termésünk szokott lenni, mint a vetések állásából következtetni lehet, ellenben nedves időjárásakor a szem rendszeren nem felel meg a várakozásnak. Eddigél bár derült vörösfényes napok voltak, de a nap nem sütött égetve. Kolónban a nagy hőség napjai csak most következnek, ha igen egetve fog sütni a nap, aratási kilátásaink még rosszabbá változhatnak.

Említést érdemel, hogy a lőhere és svéd luczerna a száraz időjárásához képest jól áll, a legtöbb vidéken. Gumós növényekre igen szükséges az eső.

Rendkívül nagy elhaladás történt ez évben az öntözésben. Így tehát kilátásaink, ha nem is legfőkélebb, de messze vannak attól, hogy siralmasaknak nevezzük. A széna és takarmány általában, úgy a természet, mint a mesterséges, keveset fog adni (is well night a negative quantity) a farmer a legtöbb helyen nem tartja érdemesnek a fűvet lekaszálni, gondolván majd június eső hoz és hogy az utánőrvést érdemesebb lesz lekaparni.

A legelő igen rossz, így a juhok és bárányok igen rossz husb-n vannak és uőbbiak nagyon elmaradtak a növényben. Hirtelen jó nagy eső nem lesz, gazdáink kénytelenek lesznek juhok és marhát takarmány szűke miatt eladni. Attól is tarthatni, hogy a szárazság miatt kiűt a marhavész.

Laptulajdonos Bettelheim Vilmos. — Arad, 1870. Nyomtatja és kiadja Rethy Lipót. (Főter, a Minoriták zárdájával szemben.)